

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

1

Том 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зільберт Валентина Сергіївна ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРИНЦИПИ ТА ДОСВІД	66
Костюк Михайло Анатолійович ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ ДЕРЖАВНОЮ КАЗНАЧЕЙСЬКОЮ СЛУЖБЮ УКРАЇНИ	68
Малюта Владислав Васильович ЩОДО НАЛЕЖНОГО СУБ'ЄКТА РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВЛАСНИХ (САМОВРЯДНИХ) ПОВНОВАЖЕНЬ.	71
Негара Олена Віталіївна СЕГМЕНТУВАННЯ СТАТУСІВ НЕЗАЛЕЖНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ТРУДОВОГО АРБИТРАЖУ (ДЛЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЦІЛЕЙ).	75
Голоядова Тетяна Олексіївна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ.	79
Панфілов Олег Євгенович ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.	82
Сідор Михайло Іванович ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИНИ В ОПОДАТКУВАННІ В УКРАЇНІ.	85
Гуглей Віталій Вікторович ФІНАНСОВА ДИСЦИПЛІНА У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ.	89
Подольська Анастасія Андріївна ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ FATCA	91

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович ДЕРЖАВНА ВЛАДА КРИЗЬ ПРИЗМУ ЮРИДИЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ	94
Мельничук Ольга Степанівна ОБҐРУНТУВАННЯ ДОКТРИНИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УМОВАХ ПОСТМОДЕРНУ ТА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.	97
Іванченко Ольга Миколаївна ЛЕГІТИМНІСТЬ ПРАВА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	100
Кравченко Сергій Петрович ЮРИДИЧНИЙ ТЕКСТ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ПРОБЛЕМА АВТОРСТВА В КОНТЕКСТІ ОНТОЛОГІЇ ПРАВА	103
Чувакова Ганна Михайлівна ДЕФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ЦІННОСТЕЙ ТА АНОМІЯ	106
Антошина Ірина Володимирівна ІНФОРМАЦІЙНА ВЛАДА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.	109
Ковбасюк Степан Валерійович ІНСТИТУТ ОМБУДСМАНА В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	112
Дудник Руслана Миколаївна ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	115
Kobko-Odarii Viktoriia Serhiivna THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS OF THE LEGAL SYSTEM OF SCOTLAND	117
Іванчук Віра Євстафіївна ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	120
Гаркуша Євгеній Олексійович СПАДКОВІ ЕЛЕМЕНТИ В ЕСТЕТИЦІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ.	123

6. Final Report of the ENCJ's Project Group on the Distillation of ENCJ Guidelines Recommendations and Standards Report 2012-2013, updated 2015-2017. URL: https://pgwrk-websitemedia.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/pwk-web-encj2017-p/Reports/ENCJ_Distillation_Report_2004_2017.pdf.

7. Європейська комісія з питань ефективності правосуддя Ради Європи (CEPEJ). URL: <https://old.vkksu.gov.ua/ua/mijnarodne-spivrobitnitstvo/spivrobitnitstvo-z-radou-evropi-ta-evropeyskim-souzom/ewropiejska-komisiia-z-pitan-iefektiwnosti-prawosuddia-radi-ewropi-cepej/>.

8. Коментарі щодо Бангалорських принципів поведінки суддів. URL: <https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/komentari-bangalorski-9818bfb11.pdf>.

Ключові слова: державна служба, державні службовці судової системи, апарат суду, підвищення кваліфікації, професійне навчання.

Keywords: public service, civil servants of the judicial system, court staff, professional development, vocational training.

Зільберт Валентина Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри адміністративного і фінансового права*

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРИНЦИПИ ТА ДОСВІД

З розвитком України як правової, демократичної та сучасної держави набуває особливої важливості усвідомлення значущості та необхідності євроінтеграційних процесів управління. Одним із ключових концептів, що активно впроваджуються у науковий дискурс та практику, є поняття «публічне адміністрування». Це поняття, широко вживане в європейських країнах, поступово замінює категорію «державне управління», яка історично асоціюється з пострадянським простором. Водночас, незважаючи на активний розвиток і практичне застосування концепції публічного адміністрування, досі немає єдиної теоретичної позиції щодо його змісту та основних характеристик. Відсутність законодавчого врегулювання цього питання в Україні ускладнює імплементацію європейських стандартів у сфері управління.

Досвід країн Європейського Союзу свідчить про існування кількох основних підходів до визначення принципів публічного адміністрування: правового, політичного та управлінського. Відповідно до правового підходу, публічне адміністрування базується на принципах верховенства права, захисту прав і свобод людини. Наприклад, у Німеччині система управління передбачає чітку нормативну базу, що регламентує діяльність органів влади, гарантує відкритість адміністративних процедур і запобігає зловживанням посадовців [3]. Політичний підхід, який широко застосовується у Великій Британії, наголошує на підзвіт-

ності органів влади громадянам, прозорості прийняття рішень та забезпеченні механізмів участі суспільства в публічному адмініструванні [4]. Одним із прикладів є система парламентського контролю, яка дозволяє громадянам через своїх представників впливати на процеси публічного адміністрування, а також інститут громадських консультацій, що активно використовується при розробці нових законодавчих ініціатив.

Управлінський підхід, що характерний для скандинавських країн, акцентує увагу на ефективності, економічності та результативності публічно-управлінської діяльності. Наприклад, у Швеції та Фінляндії широко впроваджені принципи електронного врядування, що забезпечують мінімізацію бюрократії, спрощення адміністративних процедур і зменшення витрат на управління державними структурами [2]. Також важливим аспектом є орієнтація на результат: державні установи повинні не просто виконувати свої функції, а й демонструвати конкретну ефективність, що оцінюється через незалежний аудит та оцінку якості наданих послуг.

Окрім загальних принципів, європейська практика передбачає поділ принципів публічного адміністрування на оперативні та структурні. Оперативні принципи включають такі аспекти, як доступність адміністративних послуг, прозорість публічних процедур, персоналізований підхід до обслуговування громадян. У Швеції та Данії, наприклад, діють розширені системи електронного урядування, що забезпечують громадянам швидкий і зручний доступ до публічних послуг. Структурні принципи регулюють організацію та функціонування адміністративних інститутів, забезпечуючи узгодженість цілей управління та ефективну взаємодію між різними рівнями влади в країні. Зокрема, у Нідерландах активно впроваджується концепція децентралізації як спосіб підвищення ефективності місцевого управління. Місцеві громади отримують більше повноважень у сфері розподілу бюджетних ресурсів, що дозволяє їм оперативніше реагувати на актуальні виклики та забезпечувати високий рівень послуг для громадян.

Аналізуючи європейський досвід, можна констатувати, що принципи публічного адміністрування ґрунтуються на прагненні до оптимізації державного управління через механізми правової визначеності, підзвітності, ефективності та громадської участі. Впровадження цих принципів в українську систему публічного адміністрування сприятиме підвищенню якості адміністративних послуг, зміцненню демократичних інститутів та формуванню прозорої та ефективної державної політики. Однак ключовим викликом залишається відсутність єдиного нормативного закріплення цілої низки принципів у національному законодавстві, що потребує подальших реформ та гармонізації з європейськими стандартами [1]. Зокрема, необхідно впроваджувати механізми незалежного контролю за діяльністю державних органів, посилювати роль громадянського суспільства у процесах прийняття управлінських рішень, а також стимулювати застосування сучасних технологій для підвищення ефективності адміністративних процедур та процесів публічно-управлінської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 21.03.2025 р.).
2. Органи управління в ЄС: еволюція та сучасна структура. URL: http://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA/page6.html (дата звернення: 21.03.2025 р.).
3. Digital Transformation and Public Services. URL: https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/24567/9780367333430_text17oktober.pdf?sequence=1 (дата звернення: 21.03.2025 р.).
4. Kooiman J. *Governingas Governance*. London : SAGE, 2013. 264 p.

Ключові слова: публічне адміністрування, принципи управління, державна служба, адміністративні послуги, євроінтеграція.

Keywords: public administration, management principles, civil service, administrative services, European integration.

Костюк Михайло Анатолійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного і фінансового права*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ ДЕРЖАВНОЮ КАЗНАЧЕЙСЬКОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ

Державна казначейська служба України (далі – Казначейство) як центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, бухгалтерського обліку виконання бюджетів (абз. 1 п. 1 Положення про Казначейство [1]). Поряд з цим, одним із важливих напрямів діяльності Казначейство є виконання рішень судів, у випадках визначених законодавством. У зв'язку з цим, необхідно визначити стан законодавчого регулювання виконання Казначейством рішень судів.

Уповноваження Казначейства здійснювати виконання рішень судів відбулось нормами Бюджетного кодексу України. В ч. 1 ст. 25 Бюджетного кодексу України встановлено, що Казначейство здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду [2]. Крім того, положеннями Бюджетного кодексу України було встановлено засади безспірного списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету на перехідний період до законодавчого врегулювання (п. 9 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» [2]).

Встановлення гарантій держави щодо виконання судових рішень та виконавчих документів сталося після прийняття Закону України «Про гарантії держави